

Norgep avannarpasissuani najugaqariaatsit inuussutissarsiutillu piginnarnissaannut aningaasaqarnerup tungaatigut kajumissutsit

*Finmarkimi Nord-Tromsimilu inuerukkiartornissaa
piareersimaffiginiarlugu suliniuteqarfigisassami sakkunik atorneqartunik
misilittakkat pillugu nassuiaat*

Aningaasaqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfik

August 2023

J. nr. 2023 – 9898

Imarisai

1. Siulequt.....	2
2. Eqikkaaneq	3
3. Norskit Finmarkimut aqqissuussinerat.....	4
4. Maani nunatsinni aqqissuussineq aqqutigalugu immikkoortunik atuilernermi pitsaaqutissat ajoqutissallu	7
5. Eqikkaaneq misilittakkallu Norgemeersut.....	12
6. Najoqqutarineqartut	13

1. Siulequt

Illoqarfinnut anginerlut nutserarnerit ilutigalugit, tassani amerliartuinnartut inoqarfinni anginerne najugaqarniarlutik toqqartarlugu, inoqarfinni nutserfiusuni ataqatigiittoqarnermut unammilligassat pilersarput. Inoqarfinnut attaveqarnerit ilaatigut peroriartornermi pilersarput, assersuutigalugulu ilaqutariit meerartallit ikiliartulissagaluarpata siunissami inoqarnissamut tunngavissaaq annikinnerulissaaq.

Innuttaasut inoqarfinnut anginerlut nuuttarnerat nunarsuaq tamakkerlugu takussaavoq, taamaammallu Kalaallit Nunaanni kisimi atugaanani. Tamanna sumiiffinnut qimallugit nutserarfiusunut tunngatillugu piujuartitsinermik tunngaveqarluni ineriartornissap qulakkeernissaanut atatillugu nunat allat sulinerisa takussutissiivoq. Tassunga atatillugu Norgep avannarpasissuani Finmarkimi aamma Nord-Tromsimi suliniutissat annertuut immikkut taaneqarsinnaapput. Tassungalu atatillugu norskit inuiaqatigiit aningaasaqarnikkut kajumissaarutinik toqqaannartunik arlalinnik aallartitsisimapput, taakkulu atorlugit sumiiffinni taakkunani inuuniarnissaaq, sulinissaaq inuussutissarsiummillu ingerlatsinissaaq pilerinernerulersinniarneqarput. 2022-mi upernaakkut ataatsimiinnermi Inatsisartut UPA2022/43 pillugu sammisaqarneranni Kalaallit Nunaanni sumiiffinni aalajangersimasuni akileraarutinut ilanngaatit, ilinniarnermut atatillugu taarsigassarsiat isumakkeerfiginissaat il.il. aqutugalugit aqqjissuussinerit assingusut atulernissaannut periarfissat oqaluuserineqarsimapput. Taamaammatt Naalackersuisut norskit periusaat sukumiinerusumik misissuiffigisimavaat, nassuiaammilu matumani pineqartumi aqqjissuussineri imaritinneqartut nassuiarneqassapput, periusarinqartumilu pitsaaqutit ajoqutillu ilaat qulaajarneqassallutik.

Aqqjissuussineq 2022-mi nalilersorneqarsimavoq, tassanilu takuneqarsinnaalersimavoq suliniutissat aallartereersut, soorlu appasinnerusumik akileraartitsineq aamma ilinniarnermut atatillugu taarsigassarsiat isumakkeerfigineqarnerat pitsaanerpaaffiani sunniuteqarallarsimasut, illoqarfinnullu anginerlut nutserarnermut akiuussinnaasimangitsut.

Kisitsisinngorlugu Finmarkimi aqqjissuussineq 2022-mi danskit koruuniannik 800 mio. kr.-t (1,3 mia. NOK) qaangerlugit akeqarsimavoq.

Naalackersuisut nunatsinni inoqarfiit mikinerusut inuerukkiartornerannut aqqiissutissap ataavartussap pilersinnissaanut sakkussanik tigussaasunik Norgep avannarpasissuani periutsimi nassaassaqaanngitsoq inerniliussimavaat. Naalackersuisulli misissuinermik aallartitsisimapput, misissuinermilu sunniutaasussat suut inoqarfinni mikinerusuni innuttaasunut pingaaruteqassanersut paasiniaaffigineqarput, tassa innuttaasut nuunnissartik najugaqaannarnissartillu eqqarsaatigileraangassuk. Misissuineq tamanna 2023-mut Nuna tamakkerlugu pilersaarusernermut Nassuiaammi taaneqarpoq, 2024-milu naammassineqartussatut ilimagineqarluni.

Naaja H. Nathanielsen

Aningaasaqarnermut, Naligiissitaanermut, Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalackersuisoq.

2. Eqikkaaneq

Norskit naalackersuisui 1990-ikkut aallartimmatali suliniutissanik arlalinnik atuilersimapput, taakkunanilu Finnmarkimi aamma Nord-Tromsimit sumiiffinni inuunissaq, sulinissaq pisiniafimmillu ingerlatsinissaq pilerinarnerulersinniarnearpoq. Tulliuttuni suliniutigineqartut taakku inuerukkiartornernik noorarnernillu unammilligassat piareersimaffiginissaannut suliniutigineqartut tamakku qanoq sunniuteqarsimanersut nassuiarneqarlutik.

Finnmarkimi aaqjissuussineq ullumikkut suliniutissanik makkuninnga imaqqarpog:

- Finnmarkimut ilanngaat immikkut ittoq appasinnerusumillu akileraarutinut akigititaq
- Ilinniarnermut atatillugu taarsigassarsianik isumakkeerinnineq
- Tunngaviusumik atuarfimmilinniartitsinermut pisinnaasalinnut Finnmarkimi aamma Nord-Tromsimit sulisunut ilinniarnermut atatillugu taarsigassarsianik immikkut isumakkeerfiginerat
- Atuinernut innaallagissamut akitsuutinut akiliuteqannginnissaq
- Akeqanngitsumik meeqqerivimmiititaqarneq - 1. august 2023 aallartiffigalugu
- Sulisitsisumut appasinnerusumik akitsuusiinerit

Suliniutissanik assingusunik atuilernikkut pitsaaqutit ajoqutillu pillugit pingaarnertigut inerniliunneqartoq tassaavoq:

- Norskit Kommunal- og Distriktsdepartementeqarfiat tunngavigalugu aaqjissuussinermik nalilersuinermit 2022-meersoq Vista Analyse-mit ingerlanneqartumi inerniliunneqartoq tassaavoq Finnmarkimi suliniutigineqartut suunngitsumik sunniuteqarsimanerat. Sumiiffinni pineqartuni innuttaasunut kisitsisaasut 1990-ikkut kingorna appariartorfiulersimapput. Taamaakkaluartoq nunap immikkoortuini assigiinngitsoqarpoq.¹
- Suliniutigineqartut akileraartarnermut periuuserineqartup ajornarnerulernissaanut iluaqutaassapput, nakkutilliinerunissamillu pisariaqartitsilissallutik, tamannalu allaffissornerup atorunnaariartornissaa malittarisassallu pisariinnerulernissaat pillugit politikikkut kissaataasunut akerliussaaq.

---

¹Immikkut soqutiginaatilittut illoqarfiit anginerpaat marluk, Alta aamma Hammerfest, taaneqarsinnaapput, taakkunani innuttaasut amerliartulersimammata.

3. Norskit Finmarkimut aqqissuussinerat

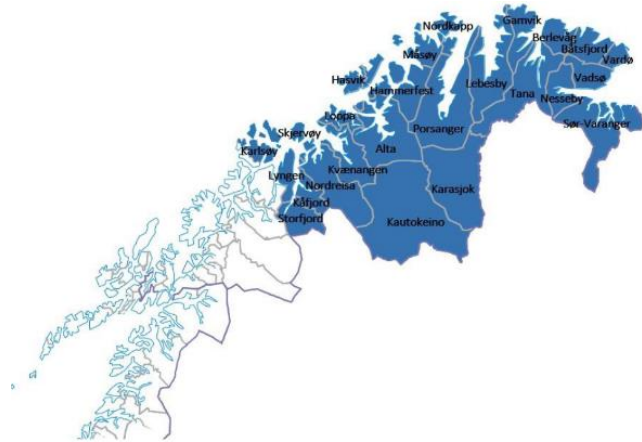
Aqqissuussinermi Finmarkimi kommunit tamarmik kiisalu Nord-Tromsimi kommunit toqqakkat ilaatinneqarput, taakkualu Norgep avannarpasissuani nunaapput avannarpasinnerpaat 2020-mi 93.345-nik innuttaqartut.

Nunap immikkoortuanik najugaqarfigissallugu, suliffigissallugu suliffeqarfimmillu ingerlatsivigissallugu pilerinartumik pilersitsinissaq siunertarlugu 1990-ikkut missaannit aningaasaqarnikkut sakkussanik arlalinnik atuisoqalersimavoq.

Aningaasaqarnikkut sakkussat sumiiffiillu ilanngunneqarsimasut ataatsimut "tiltakssonen"-imik taaneqarput.

Aningaasaqarnikkut sakkussat 1990-ikkunni atorneqalermatali arlalinnik iluarsiiffigineqartarsimapput, soorluttaarlu aningaasaqarnikkut sakkussat atorneqalertarlutillu atorunnaarsinneqartarsimasut.

Tulliuttuni Finmarkimut aqqissuussinermi sammineqartut immikkut nassuiaaffigineqarput.

*Takussutissiaq Tiltakssonen 1 Najoqqutaq: 2022
Evalueringen av personrettede virkemidler i tiltakssonen i
Finnmark og Nord-Troms, Vista Analyse*

Finmarkimut ilanngaasut immikkut ittoq appasinnerusumillu akileraarutinut akigititat

Norge tamakkerlugu innuttaasut pingaarnertigut marlunnut avinneqarsimapput:

- Kikkut tamarmik aningaasarsianit nalinginnaasunit akileraartinneqarput. Akileraarut ilanngaaseereerluni aningaasarsiat tunngavigalugit naatsorsorneqartarpoq, tassa ilanngaasut ilanngaatigereerlugu, soorlu Finmarkimut ilanngaasut aamma ernianut aningaasartuutinut ilanngaasut il.il.
- Tamakkiisumik aningaasarsianut 198.349-nit (NOK) qaangerlugit amerlassusilinnut annertusiartortumik aamma akileraartitsisoqartarpoq (norskisut: trinnskatt).

Inunnut suliniuteqarfigisami najugalinnut immikkut atuutsinneqarpoq:

- 20.550 NOK-nik (13.175 DKK) nalinginnaasumik aningaasarsiani Finmarkimi ilanngaasut immikkut ittoq 2023-mi tunniunneqassasoq
- aningaasarsianut nalinginnaasunit appasinnerusumik akileraarusiisoqassasoq (akileraaruit nalinginnaasumit 3,5 procentpointimik appasinnerusooq)
- inummut annertusiartortumik akileraarusiinermi qaffasissuseq 3-mi akileraarutinut akigititami appasinnerusumi.

Suliniuteqarfiusussami akigititat immikkullu akigititat tullinguuttuni takuteqqinneqarput, takuuk nalunaarsuiffik 1.

Nalunaarsuiffik 1: Norgemi aningaasarsianut akileraarut

Nalinginnaasumik isertitat akileraarusersornerat		
Ilanngaaseereerluni isertitat akileraarusersornerat. Aningaasartuutit ilanngaateqarfigisassat tamaasa ilanngaatigalugit aningaasarsiat tamarmik pineqarput.		
	Allat	Suliniuteqarfigineqartussaq
Akileraarutit	22 %	18,5 %
Trinnskatt Akissarsianut tamarmiusunut annertusiartortumik akileraartitsineq allatullu inuup aningaasarsiai		
(Norske kroner - NOK)	Allat	Suliniuteqarfigineqartussaq
0 aamma 198.349-t akornanni isertitaqarneq	Trinnskat atorneqanngilaq	Trinnskat atorneqanngilaq
<i>Immikkoortoq 1</i> 198.350 aamma 279.149-t akornanni isertitaqarneq	1,7 % trinnskatt	
<i>Immikkoortoq 2</i> 279.150 aamma 642.949-t akornanni isertitaqarneq	4,0 % trinnskatt	
<i>Immikkoortoq 3</i> 642.950 aamma 926.799-it akornanni isertitaqarneq	13,5 % trinnskatt	11,5 %
<i>Immikkoortoq 4</i> 926.800 aamma 1.499.999-it akornanni isertitaqarneq	16,5 % trinnskatt	
<i>Immikkoortoq 5</i> 1.500.000 qaangerlugit isertitaqarneq	17,5 % trinnskatt	

Ilinniarnermut atatillugu taarsigassarsianik isumakkeerinninneq

Inunnut sumiiffimmiifinni najugaqartunut ilinniarnermut atatillugu taarsigassarsiarisamik ilaannut ukiumoortumik isumakkeerinnittoqarnissaanut pisinnaatitaaffeqartoqarpoq. Ukiumi ataatsimi sivikinnerpaamik sumiiffimmi pineqartumi najugaqarsimanissaq inuussutissarsiummillu ingerlatsisimanissaq piumasaqaataavoq (isertitaqarnissamut piumasaqaat). 2023-mi taarsigassarsiarineqartut pingaarnertut aningaasartaanni ukiumoortumik 20 procent angullugu isumakkeerinnittoqarsinnaavoq, taamaattoq amerlanerpaamik 30.000 NOK (19.245 DKK).

Ilinniartitsisunut pisinnaasalinnut ilinniarnermut atatillugu taarsigassarsiat isumakkeerneqarnerat

Meeqqat atuarmianni ilinniartitsisunut pisinnaasalinnut Finnmarkenimi aamma Nord-Tromsimit atuarmi sulisunut 20.000 NOK (12.664 DKK) ukiumoortumik isumakkeerneqarsinnaapput.

Namineq atuineranut innaallagissamut akigititanut akiluteqannginnissaq

Inuit sumiiffimmi najugallit atuineranut innaallagissap atorneranut akitsuutinik akiliisinnegassanngillat. 2022-mi innaallagissamut akitsuut piffissami januaarimit marsimut kWh-imut 0,0891 NOK-nik (0,057 DKK) aamma piffissami aprilimit decembarimut kWh-imut 0,1541 NOK-nik (0,099 DKK) akeqarsimavoq. Assersuutigalugu inoqutigii 34.500 kWh-inik atuisimappata tamanna 4.644 NOK-nik (2.979 DKK) sipaarfiusussaavoq.²

² Qupp. 40, Evalueringen av personrettede virkemidler i tiltakszonen i Finnmark og Nord-Troms

Suliniuteqarfigisassami sulisitsisumut akitsuummut akiliinngitsoortitsineq

Norgemi sulisitsisut tamarmik inunnut atorfeqartitaasunut atorfeqartitaanngitsunullu tunngatillugu akissarsiat tamarmiusunut il.il. akitsuutitut akiliuteqartarput. Akitsuutitut akigitinneqartut piffimmit piffimmut (nunap immikkoortui) assigiinngisitaartuupput, tassanilu nunalerinerup aalisarnerullu kiisalu inuussutissarsiutit allat akornanni immikkut isiginnittoqartarluni. Akitsuutitut akigitinneqartut 5 aamma 14,1 pct.-it akornanniipput, taamaattorli piffiit ilaanni 0 procentiulluni. Sulisitsisumut sulisumut ukiumut 750.000 NOK-t (481.113 DKK) qaangerlugit akiliuteqartumut sulisitsisumut akitsuummik allamik 5 pct.-imik akiliuteqartoqarpoq.

Suliniuteqarfigisassami akiliuteqannginnissaq 2023-mit atuutilersumik allanngortinneqarpoq, tamatumalu maanna kingunerisussanngorpa:

- Sulisitsisut ataatsimut isigalugit sulisitsisumut akitsuummik akiliisussaangillat.
- Taamaakkaluortoq sulisitsisoq akissarsianut aningaasartuutitut 750.000 NOK-nik qaangiisunut sulisumut 5 procentimik akiliuteqassaaq.

Nalilersuinermi 2022-meersumi takuneqarsinnaavoq sulisitsisumut akitsuummik akiliuteqartitsinnginneq aningaasanit atorneqartussanit tamanit aningaasartuutaanerpaasartoq. Aningaasalli atorneqartussat inunnut ataasiakkaanut toqqaannartumik sammitinneqanngillat, kisiannili sulisitsisunut ingerlatseqatigiiffinnullu sammitinneqarlutik.

4. Maani nunatsinni aqqissuussineq aqputigalugu immikkoortunik atuilernermi pitsaaqutissat ajoqutissallu

Immikkoortumi matumani pitsaaqutit ajoqutillu maani nunatsinni inoqarfinnut aalajangersimasunut suliniutissanik assingusunik atuilernikkut attuumassuteqarsinnaasut sammineqarput.

Suliniutissat atulernerisigut politikikkut anguniagassat aalajangersaaffigisarnissaat aallaaviusariaqarpoq. Anguniarneqartussat aningaasat atorneqartussat soqutiginaatillit suunersut paasinissaanni kiisalu tamakku pitsaaqutaasa ajoqutaasalu nalilersuiffiginissaanni pingaaruteqarluinnarput.

Kalaallit Nunaanni nunap immikkoortuini politikikkut anguniagassat suliniuteqarfigisassami anguniagassanut assingusuunissaat tunngaviliunneqarsimavoq, tassalu sumiiffiit aningaasarsiornerup tungaatigut najugaqarfigissallugit, suliffigissallugit inuussutissarsiummillu ingerlatsivigissallugit pilerinarnerulersinnerisigut sumiiffinni nutserarfiusuni najugaqariaatsit pigiinnarnissaat anguniarlugu.

Sumiiffiit ilaannut najugaqalernissamut aalajangernermi pisussat amerlasuut apeqqutaasussaassapput, soorlu suliffeqalernissamut periarfissat, ilaquttanut ikinngutinullu qaninnissaq, meeqqat atuarfiata pitsaassusaa, peqqinnissaqarfimmi sullinneqarsinnaanerit, inuttut atugarisat aamma aningaasaqarnikkut periarfissat eqqarsaatigalugit sullinneqarluarnissamut periarfissaqarneq. Pisussat tamakku ilaat, soorlu ilaquttanut qaninnissaq ilaatigullu suliffeqalernissamut periarfissat, politikkerit nakkutiginninnerisa avataniipput.

Akileraartarnikkut atugassarititat tapiissutinillu aqqissuussinnermut periarfissat ilaasuupput Inatsisartut inatsisat aqputigalugit eqqussinnaasaat. Pingaarnertigut makku akornanni assigiinngisitsisoqarsinnaavoq:

- Toqqaannartumik tapiissuteqarnerit (Soorlu innuttaasunut toqqaannartumik aningaasatigut tapiissuteqarnerit)
- Toqqaannangitsumik tapiissuteqarnerit (Tapiissutit kingullertut tapiissutinik iluaquserneqartussanit allanut tunniunneqartut. Soorlu ilaasunik angallassinermut nioqqutissanillu pilersuinnermut tapiissutit)
- Akileraarutitut tapiissutit (Soorlu ilanngaatit qaffasinnerusut akileraarutillu appasinnerusut)

Allaffissornermut pisariitsumillu ingerlatsisoqarnissaanut tunngatillugu suliniutissani assigiinngitsuni assigiinngitsunik pitsaaquteqarlunilu ajoqutissaqarpoq, tassalu Nunatta Karsiata aningaasartuutaanut il.il. tunngatillugu artorsaateqarneq, atonerluinissamut periarfissaqarneq, nakkutigineqarnissamik pisariaqartitsineq paasisaqarsinnaanerlu eqqarsaatigalugit.

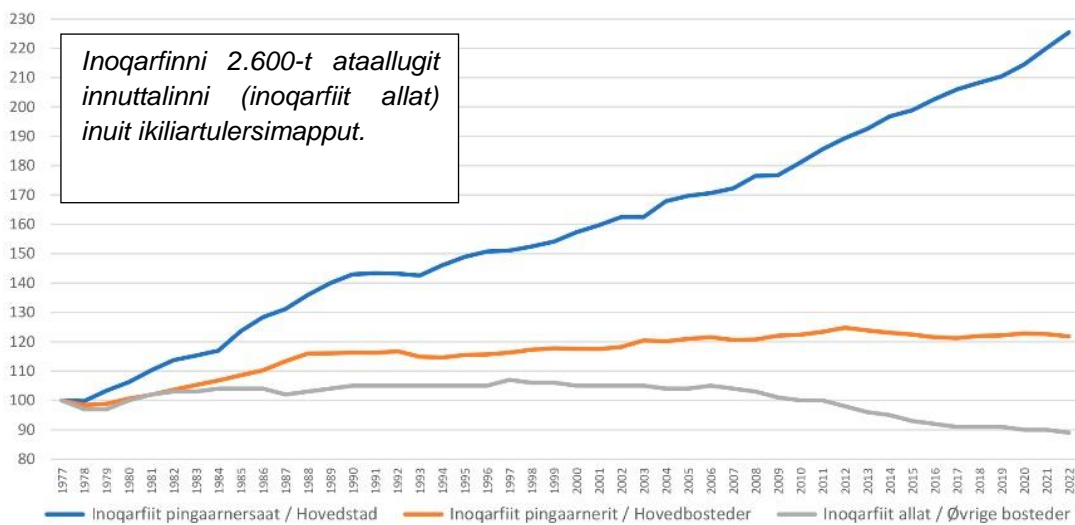
Finnmarkimi aqqissuussineq pingaarnermik akileraarutitut tapiissutinik imaqarpoq, taamaammallu nassuiaammi tulluittumi tamakku qitiutinniarnearput.

Inoqarfiit sorliit?

Inoqarfiit sorliit ilanngunneqassanersut tullinnguullugu apeqquitingorpoq. Tamanna innuttaasut qassit suliniutissanut, taamaasillunilu pisortani aningaasartuutitut ilaatinneqarnissaannut pingaaruteqartussaavoq. Aaqqissuussinermut innuttaasut peqataasussat amerliartornerat ilutigalugu inuiaqatigiinni innuttaasut sinnerannut aningaasaliinissamut oqimaatsorsioinnissaq annertusiartuinnartussaavoq.

2022-mi Kalaallit Nunaanni innuttaasut		
	Amerlassutsit	Procentinngorlugu
Katillugit	56.562	100,0%
Inoqarfiit pingaarnersaat	19.261	34,1 %
Inoqarfiit qitiusut	16.242	28,8%
Inoqarfiit annerit (<2.600)	12.558	22,2 %
Inoqarfiit inuttuut (<700)	4.377	7,8 %
Inoqarfiit inukitsut (< 200)	3.590	6,4 %
Inoqarfiit inukinnerpaat (< 50)	465	0,8%
<i>Najoqqutaq: Naatsorsueqqissaartarfik</i>		

Finmarkimi aaqqissuussinermi inuit 93.345-t ilaatinneqarput (2020). Taakku Norgep innuttaasa tamarmiusut 1,7 pct.-erivaat. Finmarkimi aaqqissuussinermut aningaasartuutit tamarmiusut 2022-mi 1,3 mia. NOK-usimapput. Tamanna innuttaasumut agguaqatigiissillugu 841 mio. DKK-nik imaluunniit 9.000 DKK-nik naleqarpoq.

Aaqqissuussineq inoqarfiit ilaannut inuerukkiartorfiusunut atuutsinneqassagalarpat tamanna inoqarfinnut 67-inut katillugit 20.990-inik innuttalinnut (2022) eqquisussaavoq, taakkualu innuttaasut 37,2 pct.-erivaat. Maani nunatsinni Norgemi Finmarkimut aaqqissuussineq assigalugu aningaasartuutaasartut tamarmiusut assigalugit aaqqissuussineq eqqunneqassagalarpat tamanna ataatsimut aningaasartuutit 200 mio. DKK-t missaanniittunik akeqartussaassaaq.

Matumani isiginiassallugu pingaaruteqartoq tassaavoq Norgemi aningaasaqarnikkut suliniutissat nassuiaammi matumani nassuiarneqartut taamaallaat suliniutissat tamarmiusut ilaannarimmatigit, taakkulu ataatsimut nutserarnerit akiorsinnaaniarlugit ukiuni qulikkaani amerlasuuni Norgep sulissuteqarfigniarimavai. Suliniutissat taamaattut nunatsinni eqqunneqassagalarpata innuttaasumut ataatsimut aningaasartuutaasussat tamarmiusut qaffasinnerulertussaapput.

Sumiiffinni inuttaqannginnerusuni atugassarititat oqilisaaffigniarlugit Kalaallit Nunaat suliniutinik suliaqarnera taaneqassaaq, soorlu innaallagissamut imermullu assigiimmik akeqartitsinerit, nioqutissanik pilersuineq pillugu kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit, timmisartuussinerit allatullu pilersuinissamut pisussaaffiit aqputigalugit, tamakku aamma

assersuutigalugu amigartooruteqartunut ikiorsiinerit aqputigalugit aningaasartuutitut ilaatigullu aningaasaqarnermut ajortumik sunniutitut attuumassuteqarput.

Akileraarutit appasinnerusut immikkullu ilanngaateqartitsineq

Akileraarutitut tapiissutit, soorlu akileraarutitut akigitat appartinneri, inunnut suliffilinnut aningaasarsiaqartunullu iluaqutaassapput. Suliffissanullu periarfissat qanoq periarfissaatiginerat apeqqutaalluni amerlanerit sulilernissamut kajuminnerulernissaat anguneqarsinnaavoq.

Inoqarfinni pineqartuni suliffeqalernissamut periarfissat aningaasarsiallu ikissimappata akileraarutitut tapiissuteqarnerit iluamik sunniuteqarnaviangillat. Assersuutigalugu inuit aningaasarsiaqarpiangitsut pingaarnermik inuussutissarsiuutigalugu aalisarnermik inuuniuteqartut akileraarutitut tapiissutit minnerusumik iluaquserneqartussaapput, akerlianillu toqqaannartumik tapiissutit eqimattanut taakkununga pitsaanerumik sammitinneqarsinnaallutik. Ilaatigut inuussutissarsiuutigalugu aalisarnerup pilersinnissaanut aningaasarsioarnikkut aqqissuussaannikkullu akerliusoqarsinnaassaaq, kisiannili tamanna pillugu sukumiinerusumik oqallinnissat nassuiaatip matuma killiliussat avataanniipput.

Ataatsimut isigissagaanni akileraarutitigut ilanngaat qaffasinnerusooq imaluunniit akileraarut appasinnerusooq, tassani akileraarutitut tapiissutitut inuit pineqartut sumi najugaqarnissaminut imaluunniit inoqarfimmi aalajangersimasumi najugaqaannarnissaminut toqqaaniarnerannut sunniuteqartussaananani, innuttaasunut iluaqutaasussaavoq. Tapiissutigineqartoq taamaasilluni inunnut annerusumik inoqarfinnut pineqartunut nuunniartunut imaluunniit qimatsiniartunut sammitinneqarpoq.

Finmarkimut aqqissuussinermi suliniutissat taakku ilaatigut Norgemi inummut annertusiartotitsilluni akileraarusiinissamut aqqissuussamut aamma sulisitsisumut akitsuutitut immikkut malittarisassaqaartitsinermut ilaapput. Akileraartarnermut aqqissuussaaq taamaasilluni akissarsiakitsut ataatsimut appasinnerusumik akileraarusiiffiginerat aamma akissarsiartoqunerit qaffasinnerusumik akileraarusiiffiginerat aqputigalugit aningaasaqarnikkut naligiinnerulernermik siuarsaaqataasussaavoq. Kalaallit Nunaanni ullumikkut aningaasarsianut assigiimmik akileraartitsisoqartarpoq, tamannalu aningaasarsiallit sorliit akileraarutitut tapiissutitut iluaquserneqarnissaannut pingaaruteqartussaavoq.

Appasinnerusumik akileraarutitigut procentiineq inunnut isertitaqarnerpaanuinaq iluaqutaalertussaavoq, taamaammallu aningaasaqarnikkut naligiinnginnerulersitsissalluni. Assersuutigalugu akileraarutitut procentip 44 pct.-imit 40,5 pct.-imut 3,5 procentpointimik appartinnera ukiumoortumik aningaasarsiani assigiinngitsuni akileraarutitigut makkuninnga sipaarfiusinnaassaaq:

- 0 kr.-t 58.000 kr.-nik ikinnerusunik ukiumoortumik aningaasarsiaqartoqarsimatillugu
- 4.270 kr.-t 180.000 kr.-nik ukiumoortumik aningaasarsiaqartoqarsimatillugu
- 10.570 kr.-t 360.000 kr.-nik ukiumoortumik aningaasarsiaqartoqarsimatillugu

Ukiumoortumik aningaasarsiat 180.000 kr.-nit 360.000 kr.-nut marloriaatinngorsimatillugit akileraarutitut sipaarutissat marloriaatit sinnilaarlugit inissittussaassapput. Naatsorsuinerni taakkunani sulinermut ilanngaat allatullu akileraarutitigut ilanngaatit allat isiginiarneqarsimangillat.

Inoqarfimmut tunngatillugu *inummut ilanngaammik* tapiineq qaffaanerluunniit inunnut tamanut naammattunik aningaasarsialinnut ilanngaammik atuinnissamut iluaqutaasussaassaaq.

Assersuutigalugu 10.000 kr.-nik qaffasinnerusumik ilanngaasoqartillugu tamanna aallaaviatigut akissarsiakinnerusunut akissarsiaqqortunerusunullu 4.400 kr.-nik isertitaqarnerunermik kinguneqassaaq (44 pct.-imik akileraarusiinikkut).

Akileraarutinut tapiissuteqartarneq akileraartarnermut aqqissuussap inatsisillu ajornarnerulernerannut iluaqutaasussaavoq. Inoqarfiit inuillu sorliit ilaatinneqassanersut ersarissumik killeqartinnissaat kiisalu aqqissuussat isertitaqarnissamut piumasaqaataasinnaasut naammassineqartussat nakkutiginnissaannut ineriartortitsiffiusussat pisariaqartinneqartussaapput. Akileraarutinillu naatsorsuineq ajornarnerulersinnaavoq inoqarfimmi pineqartumi nuuttut qimatsisullu amerlanerulersimappata.

Akileraartarnermut tapiisarnermullu aqqissuussinerni tamanna pingaaruteqartoq tassaavoq nakkutillineq. Annerusumik nakkutillinnissamut pisariaqartitsineq immikkut aqqissuussinert aallartikkaangata pisariaqalertarpoq, tamannalu Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmi allaffissornikkut aningaasartuutit qaffannerannik kinguneqartussaavoq.

Innaallagissamut akitsuutit

Kalaallit Nunaanni innaallagissamut akitsuutinik soqanngilaq. Taamaakkaluartoq inoqarfimmut mikinerusunut arlalinnut tunngatillugu innaallagissamut imermullu toqqaannangitsumik ullumikkut tapiissuteqartoqartarpoq.

Toqqaannangitsumik tapiissutinut taakkununga allatut malittarisassiorsinnaaneq tunngaviatigut politikikkut aalajangiiffiqarsinnaavoq, tassami aalajangiineq tamanna pingaarnertigut politikikkut aningaasaqarnikkut anguniagassat najugaqariaatsinullu politikip ataatsimut oqimaalutarnissaat aqputigalugit soorunami pisussaavoq.³

Ilinniarnermut atatillugu taarsigassarsianik isumakkeerinnineq

Ataatsimut isumakkeerinninnissamut aqqissuussinermi nakkutillinnissamut pisariaqartitsineq akileraarutinut tapiissuteqartarnermut aqqissuussinermut assingusussaavoq.

Taamaattoarli inoqarfimmi aalajangersimasuni atorfinitsitsinermi meeqqat atuarfianni ilinniartitsisunut piginnaasalinnut ilinniarnermut atatillugu taarsigassarsiarinneqartut isumakkeerfiginnissaat inoqarfiit ilaanni taaneqartuni atorfinitsitsinikkut allaffissornikkut ajornanginnerusumik ilusilersuisoqarsinnaassaaq.

Ilinniarnermut atatillugu taarsigassarsiarineqartut akilersornissaannut tapissutit pillugit aqqissuussineq ullumikkut nunatsinni atorineqarpoq. Nunatsinni sumi najugaqarneq apeqqutaatinnagu tapiiffiqarsinnissamut periarfissaq tamanut atuutsinneqarpoq. Aningaasat taarsigassarsianut erniatut akilersuutitullu akileneqartut 50 pct.-iinut tapiissutinik tunniussisoqartarnissaa aqqissuussinernup kingunerissavaa. Ilinniarneq ilinniarnernup sivissusissaa malillugu ukiup ataatsip iluani ingerlanneqarsimappat tapiissutini 50 pct.-inik allanik tunniussisoqassaaq. Danmarkimi ilinniarnermut atatillugu akiitsut pineqarsimappata

---

³ Isumaliutersuutit taakku siusinnerusukkut sumiiffinnut marluusunut periaasissanut 1990-ikkunni pisimasunut taamaallaat ilaasimapput. Periusereqartoq assigiimmik akeqartitsinermut periutsip atorunnaarsikkartorneranik tunngaveqarpoq, taamaaliornikkut sumiiffik killeqartitsiviusoq alliarforiusoq (assigiimmik akeqartitsinert tassani atorunnaarsimallutik) atorlugu sulisoqartussaammat. Kalaallit Nunaat tamakkerlugu nalinginnaasumik killeqartitsinermi massakkut atortorineqartoq akit annerpaat aqputigalugit piginnarneqartussaasimavoq. Kommunit amerliartuinnartut piffimmut killiliiffiqarsinnangitsumut ilaalernissaat eqqarsaataasimavoq, taamaaliornikkut nalinginnaasumik killeqartitsinernup killilerneratigut nunatsinni sumiiffiit tikikkuminaannerpaat kisimik ilaatinneqarsinnaalissammata. Taamatut ineriartornerup piffissap ingerlanerani suliarinnissaa siunnersuutip kingunerisimavaa, taamaaliornikkut arlaannaalluunniit aqqissuussamik nutaamik atuinissamut pinngitsaalineqassanngimmat. Periutsip aningaasalersornissaa akileraarutit ataatsimut qaffaaffiginerisigut pissasoq siunnersuutigineqarsimavoq.

Kalaallit Nunaanni ilinniarnermut atatillugu akiitsut isumakkeerfiginerattut imaluunniit danskit naalagaaffiannut akiliuteqarnikkut tapiissutit tunniunneqassapput.

Sulisitsisumut aningaasartuutit ikilisinnissaat

Suliniutigineqartoq imaaliillaannarlugu Kalaallit Nunaannut toqqaannartumik atulersinneqarsinnaanngilaq. Kalaallit Nunaanni sulisoqarnermut akitsuut norskit sulisoqarnermut akitsuutaannut sanilliullugu malunnartumik appasinneruvoq (1,1 pct.) Iluanaarutigineqartoq inuussutissarsiutinut ilinniartitaanermut suliassaqarfimmi ilinniarnissat ilinniaqqinnissallu pillugit neqeroorutit aningaasalersornissaannut aamma erninermut atatillugu sulinggiffeqartarnerup aningaasalersornissaanut ilanngunneqassaaq.

5. Eqikkaaneq misilittakkallu Norgemeersut

Soorlu aallarniutigalugu nassuiarneqareersoq innuttaasut inoqarfimmi pineqartumi najugaqalernissaq pillugu aalajangersimanagerat akileraartarnermut atugassarititigut qanoq annertutigisumik inissisimassanersoq nalorninarartoqarpoq. Tapiissuteqarnerit akileraarnissamullu kajumissaarutit aalangerneqarni taakkunani arlaatigut, kisiannili killeqartumik, sunniuteqarnissaat ilimagineqarsinnaavoq.

2022-mi aningaasat atorineqartussat inunnut sammititat norskit Kommunal- og Distriktsdepartementiata kajumissaarineratigut nalilersuiffiqineqarsimapput. Nalilersuinerneq ilaatigut inerniliunneqarpoq:

- Aningaasat atorineqartussat najugaqariaatsinut soorpiannigitsumik sunniuteqarsimapput.
- Sumiiffinni taakkunani inuit 94.500-niit 1.200-nik ikileriarsimapput, Norgellu sinnerani ataatsimut amerleriarfiusimallutik. Taamaattorli sumiiffimmit sumiiffimmut allanngorartoqarpoq.
- Tassalu suliniutissat nutaat aamma suliniutissat pioreersut annertusarnissaat pitsaanerpaaffiatigut najugaqariaatsinut sunniuteqarallarpit - amerlanertigut ukiut qulit qaangernagit.
- Tassalu ilinniarnermut atatillugu taarsigassarsiarineqartut isumakkeerfiginissaannut periarfissaqartitsineq assersuutigalugu akileraartarnissamut kajuminnermut aamma innaallagissamut akitsuutit appasinnerunissaannut sunniuteqarnerusutut isikkoqarpoq. Pingaartumik inuusuttut 30-t ataallugit ukiullit pissarsiariniartarnerannut tunngatillugu.

Nalilersuinerneq soorpiannigitsumik sunniuteqarsimanermut ilaatigut ilanngaati il.il. akigitat atorlugit malittarisassioffiqineqarsimannginnerat, taamaammallu piffissap ingerlanerani atorunnaarsikkiartornerat, Finmarkimi aaqjissuussinnermut ilisimasaqarnerup killeqarsimanagera kiisalu atorussat ilaat, soorlu innaallagissamut akitsuummumut akitsuutinut akiliinnginnissaq, najugaqariaatsinut aalajangiinernut annikitsumik pissutaatinneqarput.

Noorarnerit pissutigalugit najugaqarfiup najugaqarfigissallugu pilerinannginnerusutut isigineqarnerani, suliffittaarnissamut periarfissalunnerit, pisortat sumiiffinni pineqartuni il.il. kiffartuussisarnerat eqqarsaatigalugit akileraarutitut tapiissutit ineriartornermut allanngortitsisinnerat nalorninarartoqarpoq. Paarlattuanik inoqarfimmiit inoqarfimmut assigiinngitsoqartartussaavoq. Inoqarfeqarsinnaavoq aamma ineriartorfiusunik, tassani akileraarutitut tapiissutit sumiiffimmut nuunnissamut kajuminnerulersitsisinneraassagunarlutik. Norgemi misilittakkat tunngavigalugit suliniutissat tamakku sunniutigisartagaat pitsaanerpaaffiani atuukkallartussaapput.

6. Najoqqutarineqartut

Nassuiaat Norgemi Finansministeriarfik attavigereerlugu suliarineqarpoq, taakkualu atortussat tullinguuttuniittut atukkiutissallugit assut ikiuukkusussimapput.

Akilerartarnermut aaqjissuussap nalilersuinerillu nassuiarnerat:

Tiltakssonen i Finnmark og Nord-Troms

<https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/regional--og-distriktpolitikk/Berekraftig-regional-utvikling-i-nord/virkemidler-i-tiltakssonen/id2362290/>

Evaluering av personrettede virkemidler i tiltakssonen for Finnmark og Nord-Troms

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/evaluering-av-personrettede-virkemidler-i-tiltakssonen-for-finnmark-og-nord-troms/id2949603/>

Sats for: Arbeidsgiveravgift

<https://www.skatteetaten.no/satser/arbeidsgiveravgift/>

Ilanngutassiat

NRK.NO: Lukrative lokkemidler har ikke vært nok i nord: – Alvorlig utvikling

https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/fordelene-i-tiltakssonen-for-nord-troms-og-finnmark-har-hatt-begrenset-effekt_-viser-analyse-1.16208336